

НАРЕДБА № 5 от 10.03.2010 г. за условията за допустимост за подпомагане на земеделските парцели по схеми за плащане на площ и за общите и регионални критерии за постоянни пасища

Издадена от министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 22 от 19.03.2010 г., в сила от 19.03.2010 г., изм., бр. 34 от 4.05.2010 г., изм. и доп., бр. 56 от 22.07.2011 г., в сила от 22.07.2011 г., бр. 21 от 13.03.2012 г., изм., бр. 23 от 8.03.2013 г., в сила от 8.03.2013 г.

Раздел I Обща разпоредба

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат:

1. критериите за класифициране на земеделските площи;
2. общите и специалните условия за допустимост за подпомагане на земеделските площи;
3. общите и регионалните критерии за постоянни пасища;
4. условията за допустимост за подпомагане на постоянните пасища;
5. допустимите за подпомагане елементи на заобикалящата среда;
6. специалните условия за допустимост за подпомагане на площите по мярка 214 "Агроекологични плащания" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г.

(2) Критериите и условията за допустимост по ал. 1 се прилагат при подпомагане на земеделските стопани по следните схеми и мерки за плащане на площ:

1. схема за единно плащане на площ по чл. 39 от Закона за подпомагане на земеделските производители;
2. схеми за национални доплащания към директните плащания на площ по чл. 44 от Закона за подпомагане на земеделските производители;
3. мерките за подпомагане по Наредба № 11 от 2008 г. за условията и реда за прилагане на мярка 211 "Плащания на земеделски стопани за природни ограничения в планинските райони" и мярка 212 "Плащания на земеделски стопани в райони с ограничения, различни от планинските райони" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. (обн., ДВ, бр. 40 от 2008 г.; изм., бр. 97 от 2009 г.);

4. мярката за подпомагане по Наредба № 11 от 2009 г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 "Агроекологични плащания" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. (ДВ, бр. 29 от 2009 г.) с подмерки:

- а) биологично земеделие;
- б) управление на земеделски земи с висока природна стойност;
- в) поддържане на характеристики на ландшафта;
- г) опазване на почвите и водите;

д) традиционно животновъдство с направления - опазване на застрашени от изчезване местни породи и традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм).

Раздел II

Критерии за класифициране на земеделските площи

Чл. 2. (1) Като земеделски площи се класифицират тези части от територията на страната, които:

1. притежават природни дадености, правещи ги пригодни за извършване на земеделска дейност;

2. са включени в Системата за идентификация на земеделските парцели по чл. 30, ал. 2, т. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители като част от физически блокове земеделски площи;

3. могат да бъдат използвани за извършване на земеделска дейност съгласно действащото в страната законодателство.

(2) Не са земеделски площи:

1. необработваемите площи - храсти и затревени площи, дерета, оврази, полски пътища, прокари и просеки;

2. (доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) териториите, заети от гори, с изключение на горските територии, за които са издадени разрешителни за паша по чл. 50, т. 5 от Закона за защитените територии;

3. урбанизираните територии - градски структури, застроени площи извън населените места и зоните за спорт и отдих;

4. водните площи - реки и речни корита, езера, язовири, блата, канали и гранични водни площи;

5. нарушените терени - кариери, открити рудници и табани, сметища и хвостохранилища;

6. транспортната инфраструктура - пътищата с трайна настилка и прилежащите към тях територии, железопътни линии и прилежащите към тях територии;

7. голи и ерозирали терени - заети от пясъци, чакъл и голи скали.

Чл. 3. (1) Използвани земеделски площи са тази част от земеделските площи, която е заета от обработваема земя, постоянни пасища, трайни насаждения и семейни градини, независимо от вида на собствеността и дали се използват за производство на земеделска продукция.

(2) Земеделската площ по ал. 1 може да бъде със смесено ползване като комбинация от земеделски парцели, заети от обработваема земя, постоянни пасища и трайни насаждения.

Чл. 4. (1) Като обработваема земя се класифицира използвана земеделска площ, редовно обработвана с цел производство на земеделски култури или изоравана, за поддържане в добро земеделско състояние независимо дали се намира под оранжерии или под стационарно или подвижно покритие и която е включена в система за сеитбооборот.

(2) Сеитбооборотът е практика на ежегодно или периодично редуване на отглежданите култури на определена площ по схема или поредица през последователни стопански години в съответствие с изискванията на културите, така че на нея не се отглеждат без прекъсване едни и същи видове култури, с изключение на царевица, ориз и тютюн. Отглежданите култури могат да бъдат и многогодишни.

(3) Не се класифицира като обработваема земя площ, която се използва за отглеждане на една и съща култура за период от 5 или повече години, без в рамките на този период да се отстранява предишната култура и да се отглежда нова култура.

(4) Като земя под угар се класифицира обработваема земя, включена в система за сеитбооборот, на която през съответната стопанска година не се произвеждат земеделски продукти с цел възстановяване на земята.

Чл. 5. (1) Като постоянно пасище се класифицира използвана земеделска площ, която се ползва постоянно за 5 или повече години за отглеждане на тревни фуражни култури чрез култивиране (засяване) или чрез естествено самозасяване и не е включена в сеитбооборота на стопанството по смисъла на чл. 4, ал. 2.

(2) Земята по ал. 1 може да се използва за пасище или да се коси.

(3) Като тревни фуражни култури се класифицират всички тревни растения, които се срещат традиционно на естествените пасища или обикновено са включени в смесите от семена за пасища или ливади в България, независимо дали се използват за паша на

животните.

Чл. 6. Като трайни насаждения се класифицира използвана земеделска площ, засадена с култури, за които не се прилага сеитбооборот, различни от трайните пасища, които заемат земеделската площ в продължение на пет или повече години и дават реколта многократно, включително разсадници и нискостеблени дървесни култури с кратък цикъл на ротация.

Чл. 7. Като семейни градини се класифицира използвана земеделска площ, предназначена за отглеждане на земеделски продукти за лично потребление на земеделския стопанин и неговото домакинство, обикновено отделена от другите земеделски площи като градина за лично ползване.

Раздел III

Общи и специални условия за допустимост за подпомагане на земеделските площи

Чл. 8. (1) Допустима за подпомагане по схемите за плащане на площ по чл. 1, ал. 2 е частта от използваната земеделска площ по чл. 3, която се поддържа в добро земеделско състояние, независимо дали се използва за производство на земеделска продукция.

(2) Площите по ал. 1 се включват в системата за идентификация на земеделските парцели като специализиран слой на площи в добро земеделско състояние.

Чл. 9. (1) В добро земеделско състояние е използваната земеделска площ, която отговаря на следните общи условия:

1. земеделската площ е достъпна за извършване на земеделска дейност - липсват природни пречки, които блокират достъпа и използването на площта за земеделска дейност;

2. използването на земеделската площ за извършване на земеделска дейност не е забранено с нормативен или административен акт;

3. земеделската площ се използва за извършване на земеделска дейност през съответната стопанска година като част от физически блок.

(2) Земеделска дейност по ал. 1, т. 3 е:

1. производство на земеделски продукти, включително прибиране на реколтата от трайни насаждения и производство на биомаса;

2. поддържането на земята под угар;

3. използването на земята като постоянно пасище за паша на животните или косене

независимо дали коситбата се извършва за добиване на сенаж или сено или като метод за опазване на заобикалящата среда.

(3) Не са в добро земеделско състояние площите, които в миналото са били използвани за извършване на земеделска дейност, но по икономически, социални или други причини вече не се използват за такава дейност и са излезли от системата на сеитбооборота (изоставени земеделски земи), но потенциално могат да се включат отново в сеитбооборота чрез обичайните производствени разходи на стопанството.

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм., бр. 23 от 2013 г. , в сила от 8.03.2013 г.) В добро земеделско състояние са земите под угар, които през същата стопанска година са обработвани най-малко чрез дълбока оран, извършена преди крайния срок за подаване на заявление за кандидатстване, и са включени в сеитбооборота на стопанството.

Чл. 11. Трайните насаждения са в добро земеделско състояние, когато:

1. най-малко 70 % от растенията, включени в масива, са живи (неизсъхнали);
2. почвената повърхност се поддържа с подходящи обработки или косене според прилаганите системи (угарна, чимово-мулчирна, мулчирна или ливадно зачимяване).

Чл. 12. Заявените за подпомагане в общото заявление за подпомагане за конкретна година площи, които не отговарят на условията за добро земеделско състояние по чл. 9, 10 и 11, не подлежат на подпомагане и при условията на Регламент (ЕО) № 1122/2009 на Комисията от 30 ноември 2009 г. за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета относно кръстосано спазване, модулация и интегрираната система за администриране и контрол по схемите за директно подпомагане на земеделски производители, предвидени за посочения регламент, както и за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета относно кръстосано спазване по предвидената схема за подпомагане на лозаро-винарския сектор (ОВ L 316/65/2.12.2009 г.) (Регламент (ЕО) № 1122/2009) тяхното заявяване се санкционира.

Раздел IV

Общи и регионални критерии за постоянни пасища

Чл. 13. Постоянните пасища по чл. 5 могат да бъдат:

1. земи, които не са включвани в сеитбооборота в продължение на 5 и повече години;
2. земи, които няма да бъдат включвани в сеитбооборота най-малко 5 последователни години от датата на промяната на начина на трайно ползване (новосъздадени пасища).

Чл. 14. (1) Постоянните пасища се класифицират в следните видове:

1. продуктивни пасища;

2. ливади;
3. мери;
4. слабопродуктивни пасища.

(2) Като продуктивни пасища се класифицират постоянни пасища върху почви от 1-ва до 7-а категория, с плътна тревна покривка, които се ползват за паша на селскостопански животни. На тях може да се извършва коситба като алтернатива на пашата или като метод за опазване на заобикалящата среда или за борба с плевелите.

(3) Като ливади се класифицират постоянни пасища, върху почви от 1-ва до 7-а категория, с плътна тревна покривка, които се ползват за добив на сенаж или сено чрез коситба или за паша на селскостопански животни.

(4) Като мери се класифицират постоянни пасища, разположени в близост до населени места, които се ползват за паша на селскостопански животни или се косят като метод за опазване на заобикалящата среда или за борба с плевелите.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2010 г.) Като слабопродуктивни пасища се класифицират постоянни пасища, включително ливади и мери, върху почви от 8-а, 9-а или 10-а категория, които обикновено не са обект на наторяване, култивация, презасяване или дренаж и обикновено могат да се използват за екстензивна паша и не се косят или се косят по екстензивен начин. Екстензивна е пашата до 1 животинска единица на хектар.

Раздел V

Условия за допустимост за подпомагане на постоянните пасища

Чл. 15. (1) Трайно неподходящи за подпомагане са площите в постоянни пасища, заети от дървесна или храстовидна растителност, сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирали или оголени терени.

(2) Не са допустими за подпомагане пасищата или тези части от тях, в които площите по ал. 1 са компактно разположени и заемат, заедно или поотделно, повече от 100 кв. м. Тези пасища или части от пасища не се заявяват за подпомагане, а когато бъдат заявени, се изключват от площта на пасищата, подлежаща на подпомагане, и при условията на Регламент (ЕО) № 1122/2009 тяхното заявяване се санкционира.

Чл. 16. (1) Допустими за подпомагане са постоянни пасища, които се използват за паша на животните или косене, независимо дали коситбата се извършва за добиване на сенаж или сено, или като метод за опазване на околната среда, или за борба с плевелите, когато:

1. на тях има не повече от 50 броя дървета и/или храсти на хектар с височина над 50

см (за клек и хвойна - независимо от височината), които не са компактно разположени (с мозаечно разположение);

2. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) дървесната и/или храстовидната растителност е с гъстота, която позволява свободно пашуване на селскостопанските животни;

3. на тях има мозаечно разположени сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени, които заемат не повече от 10 % от общата площ на пасището, след изключване на неподходящите за подпомагане площи по чл. 15, ал. 2.

(2) За слабопродуктивните пасища по чл. 14, ал. 5 максималният брой дървета и/или храсти на хектар по ал. 1, т. 1 е 75 броя, а мозаечно разположените сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени по ал. 1, т. 3 заемат не повече от 20 % от общата площ на пасището.

(3) Заявените за подпомагане в общото заявление за подпомагане за конкретна година постоянни пасища или части от тях, които не отговарят на изискванията по предходните алинеи, не подлежат на подпомагане и при условията на Регламент (ЕО) № 1122/2009 тяхното заявяване се санкционира.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Не са допустими за подпомагане пасищата или тези части от тях, за които при проверка на място се установи, че са били изгаряни, освен когато ползвателят на пасището представи документ от структура на Министерството на вътрешните работи за осигуряване на пожарна безопасност, че палежът е резултат на природно явление или на действия на други лица.

Раздел VI

Допустими за подпомагане елементи на заобикалящата среда

Чл. 17. (1) Допустими за подпомагане са следните линейни елементи на заобикалящата среда, които са резултат на човешка дейност и са част от заявената за подпомагане земеделска площ:

1. зелени плетове - редици от храсти, понякога с редици от дървета в средата;
2. дървесни пояси - непрекъснати линии от дървесна растителност, очертаващи границите на парцел в рамките на земеделска площ или разположени по дължината на пътища или водни повърхности;
3. каменни стени - направени от човека структури от камъни или тухли и строителен разтвор;
4. синори - редици от храсти и/или дървета, очертаващи границите на земеделски парцел или парцели;

5. откоси на тераси;
6. стени на тераси;
7. напоителни и отводнителни земни канали;
8. напоителни и отводнителни канали и диги в оризища.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Линейните елементи на заобикалящата среда по ал. 1 се включват в подлежащата на подпомагане площ, когато тяхната ширина не надхвърля 2 метра.

(3) Линейните елементи на заобикалящата среда по ал. 1, които отговарят на изискването по ал. 2, не се включват като неподходящи за подпомагане площи при прилагане на чл. 15, ал. 2 и чл. 16.

Раздел VII

Специални условия за допустимост за подпомагане на площите по мярка

214 "Агроекологични плащания" и мярка 213 "Плащания по Натура 2000 и плащания, свързани с Директива 2000/60/ЕО - за земеделски земи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г.

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2011 г., в сила от 22.07.2011 г.)

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2011 г., в сила от 22.07.2011 г.) (1) За подпомагане по мярка 214 "Агроекологични плащания" - подмярка "Управление на земеделски земи с висока природна стойност", са допустими:

1. обработваеми земи по чл. 4, ако не по-малко от 50 % от площта на земеделския парцел попадат в земи с висока природна стойност;
2. постоянни пасища по чл. 5, ако повече от 100 кв. м от заявената площ на земеделския парцел попадат в земи с висока природна стойност;
3. необработваеми площи - храсти и затревени територии по чл. 2, ал. 2, т. 1, които отговарят едновременно на следните условия:

а) повече от 100 кв. м от заявената площ на земеделския парцел са в земи с висока природна стойност;

б) не повече от 25 % от площта на парцела са заети от мозаечно разположени дървета, храсти, скали и други трайно неподходящи за подпомагане площи по чл. 15, ал. 1, които са с единична площ под 100 кв. м;

4. (нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) земеделски парцели, които с цялата си площ попадат в специализиран слой на местообитанията на зимуващите видове гъски за дейност "Засяване и отглеждане на есенни зърнено-житни култури в местообитанията на зимуващи видове гъски на минимум 50 % от заявените по дейността площи";

5. (нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) земеделски парцели, които с цялата си площ попадат в специализиран слой на местообитанията на Царски орел и Египетски лешояд за дейност "Превръщане на обработваемите земи, които са местообитанията на Царски орел или Египетски лешояд, в пасища и последващото им екстензивно поддържане".

(2) За подпомагане по мярка 214 "Агроекологични плащания" - направление "Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)" от подмярка "Традиционно животновъдство", са допустими всички постоянни пасища, класифицирани съобразно чл. 14, ал. 1, като се подпомагат с цялата си площ независимо от процента налични върху тях дървесна или храстовидна растителност, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени.

Чл. 19. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2011 г., в сила от 22.07.2011 г.) За подпомагане по мярка 213 "Плащания по Натура 2000 и плащания, свързани с Директива 2000/60/ЕО - за земеделски земи" са допустими постоянни пасища, в които не повече от 25 % от площта на парцела са заети от мозаечно разположени дървета, храсти, скали и други трайно неподходящи за подпомагане площи по чл. 15, ал. 1, които са с единична площ под 100 кв. м.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Животинска единица" е условна единица за приравняване на броя на животните на единица фуражна площ, използвана за изхранването им. Броят на различните видове и категориите животни се превръща в животински единици, както следва:

а) един кон над 6-месечна възраст, един бивол и едно говедо над двегодишна възраст се равнява на една животинска единица;

б) говедо или бивол на възраст от 6 месеца до 2 години се равнява на 0,6 от животинска единица;

в) една овца или една коза се равнява на 0,15 от животинска единица.

2. "Разсадници" са площи с млади фиданки от дървесни видове, отглеждани на

открито с цел присаждане или вкореняване.

3. "Нискостеблени дървесни култури с кратък цикъл на ротация" са дървесни иглолистни или широколистни многогодишни култури, чиито корени или дънери остават в почвата след прибиране на реколтата, като през следващия сезон се появяват нови издънки.

4. "Обичайни производствени разходи на стопанството" са разходите, които земеделският стопанин обикновено прави за производството на определени земеделски продукти и за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние и които са съпоставими с приходите, които получава като резултат от тези дейности.

5. "Производство на биомаса" е добиване на биологичен материал от живи или доскоро живи растителни организми за производство на топлинна енергия, електричество или горива.

6. "Косене по екстензивен начин" е косене, което се извършва в зависимост от състоянието на тревостоя.

7. "Угарна система" е основна система за поддържане на почвената повърхност в трайните насаждения посредством периодични обработки и/или хербициди.

8. "Мулчирна система" е система, при която се създава изкуствена покривка (мулч) върху повърхността на почвата (слама, сено, стъблени и листни отпадъци, торф, полиетиленово фолио и др.).

9. "Чим" е затревена почвена повърхност с многогодишни житни или други тревни смеси.

10. "Чимово-мулчирна система" е система на поддържане на постоянен чим, като тревата се окосява периодично и се оставя на място за мулчиране на почвата.

11. "Ливадно зачимяване" е изкуствено поддържане на почвената повърхност в чим.

§ 2. Допустимите за подпомагане площи по смисъла на тази наредба, включително постоянните пасища, се контролират за спазване на Условието за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Допустими за подпомагане по мярка 214 "Агроекологични плащания" са парцелите с висока природна стойност, които са одобрени за подпомагане през 2008 г. и 2009 г. и са включени в слоя на земи с висока природна стойност на Системата за идентификация на земеделските парцели.

§ 4. В Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и

мерки за подпомагане на площ (обн., ДВ, бр. 22 от 2009 г.; изм., бр. 37 от 2009 г. и бр. 14 от 2010 г.) в общото заявление за подпомагане - в заявлението за входяща регистрация (форма за физически лица и форма за юридически лица) и в заявлението за подпомагане (форма за физически лица, форма за юридически лица) думите "съгласно § 22, ал. 1 и 5 от Постановление № 188 от 2009 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, приет с ПМС № 74 от 1991 г. (ДВ, бр. 62 от 2009 г.)" се заменят с "по Наредба № 5 от 2010 г. за условията за допустимост за подпомагане на земеделските парцели по схеми за плащане на площ и за общите и регионални критерии за постоянни пасища (ДВ, бр. 22 от 2010 г.)".

§ 5. В чл. 6 от Наредба № 2 от 2010 г. за специалните изисквания за участие в одобрените схеми за национални доплащания и за специфично подпомагане за 2010 г. (ДВ, бр. 14 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

а) точка 1 се изменя така:

"1. говедата са заклани в кланица или са реално изнесени в трета държава в срок до 30 ноември на годината, през която е подадено заявлението за подпомагане;"

б) създава се нова т. 2:

"2. кланичните трупове на говедата по ал. 1, т. 1 са класифицирани по скалата EUROP;"

в) досегашната т. 2 става т. 3.

2. Алинея 4 се изменя така:

"(4) Кандидатите за подпомагане са длъжни в срок до 30 ноември да попълнят заявка за плащане по образец и да представят в Държавен фонд "Земеделие":

1. копия от протоколи за класифициране на кланичните трупове на говедата по ал. 1, т. 1, съставени съгласно чл. 38в, ал. 3 от Закона за животновъдството;

2. копия от ветеринарномедицински свидетелства по чл. 139, ал. 1, т. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност - при предаване за клане на телетата по ал. 1, т. 2 в кланица;

3. копия от документи по чл. 12 от Наредбата за условията и реда за издаване на лицензии и сертификати при внос и износ на земеделски и преработени земеделски продукти и контрола върху вноса и износа на земеделски и преработени земеделски продукти, приета с ПМС № 71 от 2007 г. (ДВ, бр. 31 от 2007 г.) за износ на говедата в трета държава."

3. Създава се ал. 5:

"(5) Кандидатите за подпомагане са длъжни преди попълване на заявката по ал. 4 да поискат отразяване на извършеното клане или на извършения износ в трета държава на говедата, за които кандидатстват, в Системата за идентификация на животните и регистрация на животновъдните обекти на Националната ветеринарномедицинска служба."

§ 6. Наредбата се издава на основание чл. 40, ал. 3 и § 35, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители.

§ 7. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Държавен фонд "Земеделие".

§ 8. Наредбата влиза в сила от датата на обнародване в "Държавен вестник".